Okrouhlá | Detail mlýna

Identifikační údaje

Adresa	Okrouhlá 102 680 01
Okres	Blansko
Katalogové číslo	B 368
Katastrální území	Okrouhlá u Boskovic
GPS	49° 30' 36.8'' 16° 44' 23.1''
Mapová značka	Holandský / Zaniklý objekt, památník
Poloha vůči obci	300 m V od OÚ
Číslo kulturní památky	
Přístupnost	Zaniklý
Rok stavby	1894
Rok zániku	po 1944

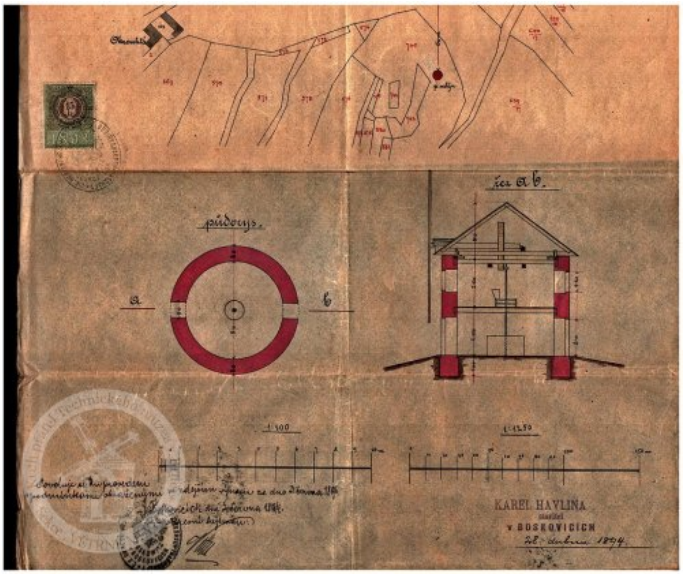

Stručný popis

Mlýn stál u čp. 102. Byl postaven v letech 1894-95. V roce byů majitelem Ladislav Přikryl. V roce 1965 píše Václav Burian, že je ještě zachováno zdivo mlýna.

Historie

Historie obecně

 Větrný mlýn holandského typu stál u čp. 102 na parcelním čísle 745.157. Větrný mlýn se v obci Okrouhlé nezachoval. Protože byl postaven až v průběhu let 1894 – 1895, není zaznačen ani v indikační skice obce, ani v jedné z map vojenského mapování. I přesto všechno se o tomto mlýně zachovalo množství zajímavých informací a dokonce i plán stavby ve Státním okresním archivu v Blansku.
Dne 25. dubna 1894 žádal Josef Otáhal c.kr. okresní hejtmanství o vydání živnostenského listu na provozování mlynářské živnosti. K tomuto dopisu také přiložil své vysvědčení, které mu vystavil téhož dne mlynář z Melkova.
V tomto vysvědčení se píše: „Josef Otáhal 54 roku starý na Melkově158 rozený a do Knihnic159 příslušný mlynářský pomocník u mne od r. 1879 až do dnešního dne při obsluze mlýna a pily k mé největší spokojenosti pracoval a v řemesle mlynářském řádně se vyzná.“
Dne 29. dubna 1894 podal Josef Otáhal žádost na c.kr. okresní hejtmanství v Boskovicích, kvůli povolení stavby větrného mlýna. V této žádosti je mimo jiné uvedeno: „Já níže podepsaný chci na svém pozemku par. č. 745. ve vzdálenosti 60 m od hlavní cesty z Okrouhlé do Benešova nový povětrný mlýn dle dvojnásobně vyhotoveného nákresu z tvrdé hmoty, šindelem krytý vyhotoviti dáti“ Dále se zde píše, že plány mlýna vytvořil stavitel Karel Havlina z Boskovic a že představenstvo obce Okrouhlé ani místní osadníci nemají proti stavbě námitek.
V protokolu vyhotoveném představenstvem obce Okrouhlé z téhož dne se pak dovídáme, jak měla stavba vypadat: „Půdorys budovy jest kruh, jehož průměr 6,6 m obnáší. Výška od základů až po vrch střechy obnáší 8m. Vnitřek rozdělen jest na přízemí 1 patro a podstřeší. V podstřeší umístěn jest hřídel, na kterém upevněny perutě povětrné, pomoci, kteréhož mlýnský stroj v pohyb se uvádí. V I. patře umístěn mlýnský stroj, v přízemku pak šalanda. Schody z přízemku do I. patra budou dřevěné, jak to při podobných stavbách zavedeno bývá.“ Dále se zde opakuje pasáž o tom, že představenstvu obce ani občanům stavba mlýna vadit nebude, ba naopak: „Veškeří příslušníci obce Okrouhlé si přejí by stavba tato co nejdříve provedena byla, neboť jsoucnost podobného mlýnku pro obec Okrouhlou jako nutnost se jeví.“
Na tuto žádost odpovědělo c. kr. okresní hejtmanství v Boskovicích tímto dopisem:
„Číslo 7789
Panu Josefu Otáhalovi mlynářskému pomocníku v Okrouhlé.
Vyhovuji Vaší žádosti ze dne 29/4 t.r. nalézám v základě ustanovení III hlavní částky zákona živnostenského a v zásadě ustanovení mor. Řádu stavebního zřízení povětrného mlýna na pozemku p.č. 745 v území obce Okrouhlé dle předložených plánů stavebních a protokolu obecního představenstva v Okrouhlé ze dne 29/4 1894 povolili proti přesnému šetření následujících podmínek:
1. výška patra budiž místo 2,6 m na 2,8 m doplněna.
2. schody jež v plánu nejsou znázorněny ….. případně z venku zřízeny a budiž při stupních poměru šířka rovna 24 mené dvojnásobku výšky šetřeno.
3. při stropech jako vůbec při všech dřevěných konstrukcích budiž užito dostatečné silného dřeva.
4. při provádění stavby šetřeno budiž předpisů řádu stavebního.
5. veškeré hřídele kolmé pak veškeré podlahou jdoucí přenášky budiž až na ½ m zahrazeny.
6. veškeré v potřebném a nahodilém dosahu lidském otáčející se součástky strojů buďtož ohrazeny a budiž vyvarováno všem šroubovým hlavicím a klínům aneb buďtož tyto zakryty.
7. zubaté kolo budiž přikryto.
8. každý stroj musí býti zařízen, by osobě v pohyb a z pohybu mohl býti uveden.
9. shozené řemeny nesmějí se na hřídeli brousiti, nýbrž na hácích býti upevněny.
10. mazání a opravování částí strojů a transmisí smí se díti jen tehdy, když tyto stojejí.
11. schody dřevěné budiž vespod zabedněny a zábradlím opatřeny.
12. otvory v podlaze násypky a tribuny buďtož taktéž zabedněním opatřeny.
13. pro dělníky potažmo mleče buďtož záchody s vyzděnou žumpou zřízeny.
14. provedení stavby smí jen oprávněným živnostníkům býti svěřeno, kteří před početím stavby sem buďtož oznámeni.
Z nálezu tohoto lze se ve lhůtě 14 dnů k vel. C.k.m. místodržitelství odvolati.
Jeden stejnopis plánů vrací se s nařízením, by skončení stavby sem bylo neprodleně oznámeno.“163

Další zpráva, která se k mlýnu zachovala, je z 22. ledna 1895. V této zprávě určené c.k. okresnímu hejtmanství v Boskovicích stojí:
„K vyzvání představenstva obce
Okrouhlé, oznamuje podepsaný, že povětrný mlýnek, který si s povolením slavného c.k. okresního hejtmanství r. 1894 v obci Okrouhlé vystavěl ještě úplně dohotoven není, že však již od nového roku 1895 něco málo šrotuje. Josef Otáhal majitel větrného mlýnku v Okrouhlé“.164
Obdobná zpráva pro c.k. okresní hejtmanství v Boskovicích se dochovala také z 10. března 1895. Stojí v ní: „*Josef Otáhal z Okrouhlé udává, že nemá dosti peněz aby povětrný mlýn ve smyslu povolení ku stavbě obdrženého dohotovil a šrotuje proto zatím, aby si potřebných prostředků k tomu opatřil. Za zatímné šrotování béře v každém ohledu celou odpovědnoť.*“
Dne 4. srpna 1895 Josef Otáhal informoval c.k. okresní hejtmanství v Boskovicích, že je mlýn postaven, a žádal o jeho úřední schválení, na což dostal tuto odpověď:
1.
Panu Josefu Otáhalovi majiteli větrného mlýna v Okrouhlé.
Za účelem schválení Vašeho nově vystavěného mlýna větrného bude dne 28 srpna t.r. odpoledne o 5. hodině komisionální šetření a jednání na místě odbývati, ku kterému se Vám s plánem po ruce jest dostaviti.
2.
Představenému obce v Okrouhlé.
Na vědomí a dostavení se s katastrální mapou a parcelovým protokolem po ruce.
12. srpna 1895“
Z 28. srpna 1895 se dochoval i zápis z přezkoumání mlýna, ve kterém stojí:
„Zapsán od c. k. okresního hejtmanství v Boskovicích dna 28. srpna 1895 v obci Okrouhlé
Předmětem
Jest v základě výnosu c.k. okresního hejtmanství v Boskovicích ze dne 12. srpna 1895č.2023 úřední revise větrného mlýna Josefa Otahala v Okrouhlé k jeho zřízení výnosem ze dne 3. června 1894č.7789 povolení bylo uděleno.
Na místě bylo zjištěno, že stavba dle plánu byla provedena a bylo šetřeno i podmínek ve zdejším výnosu ze dne 3. června 1894č.7789 obsažených, dlužno jen palečné kolo zabedniti, schody z přízemí k moučnici třeba také na zadní stěně zabedniti, trouby plechové k topení ohnivzdorně osamotiti a konec jich mimo zdivo mlýna vyvésti.

Představenstvo obce nenamítá proti schválení mlýna ničeho.
Majitel zavazuje se nedostatky odstraniti a podlahu nyní slabou jakmile potřeba její správy nastane, silnějšími deskami nahraditi.
Přečteno a správným shledáno.
Skončeno a podepsáno s doložením že komisionelní výlohy pro budovu strany se neliquvidují!“
No a konečně na základě tohoto protokolu zaslalo c.k. okresní hejtmanství mlynáři Josefu Otáhalovi tento dopis:
1.
Panu Josefu Otahalovi majiteli větrného mlýna v Okrouhlé
V základě výroku komisionálně na místě dne 28/8 provedeného šetření a jednání schvaluji mlýn větrní, které vedle zdejšího výnosu ze dne 3/6 1894č.7789 provedení byly povolen a povoluji jeho užívání pod podmínkou, že při provozování živnosti nařízení uvedeného zdejšího výnosu přesně bude šetřeno a že dodatečně před početím jeho užívání palcové kolo v dosahu výšky člověka bude zabedněno, že z přízemí do moučnice budou na spodní straně zabedněny a že plechové kouřová trouby budou v podlaze moučnice a v moučnici samé ohnivzdorně osamoceny, konec jich pak ze zde zdi mlýna vyveden bude.
Současně se Vám nařizuje, by jste podlahy moučnice i násypky jakmile potřeba jich správy nastane, silnými prkny nahradil.
Komisionalní výlohy se Vám vzhledem k nemajetnosti odpouštějí.
Z nálezu tohoto lze se Vám do 14 dnů k velesl. C.k.m. místodržitelství odvolati.
2.
Představenstvu obce v Okrouhlé.
Na provedení oprav budiž dohlíženo a výkon sem oznámen. S udáním, zda Josef Otahal jest svéprávný a bez úhony.
Konečně nařizuji by mlýn byl numerován a číslo dotyčné sem oznámeno.
*31. srpna 1895“*167
O dalším osudu tohoto mlýna víme jen málo. Jeho majitelem byl v roce 1944 Ladislav Přikryl. Další zpráva je pak až od Václava Buriana, který uvádí, že v roce 1965 bylo ještě zachováno zdivo mlýna.168 V současné době po mlýně již není ani památky.

Příjmení mlynářů působících na mlýně

- Otáhal Josef 1894 -
- Přikryl Ladislav

Architektura

Stav nemovitosti	Neexistuje
Typ	Holandský
Dominantní stavební konstrukce	Zděná - kamenná
Historické prvky	
Parametry	

Technologie

Technologické vybavení
Popis technologického vybavení
Technologické vybavení
Stopy po neexistující mlýnské technologii
Doplňkový provoz
Doplňkový provoz - popis
Historické prvky
Parametry

Literatura a prameny

Zajímavosti

Ostatní

Fotogalerie

Plány - stavební a konstrukční